

Spis treści

Wstęp	11
<i>Kazimierz Puchowski, Józef Żerko</i> Profesor Lech Marian Mokrzecki – badacz dziejów nauki, kultury i oświaty	17
Doktorzy wypromowani przez Profesora Lecha Mokrzeckiego (opracował <i>Paweł Śpica</i>)	28
Bibliografia publikacji Profesora Lecha Mokrzeckiego za lata 2005–2015 (opracowali <i>Tomasz Maliszewski, Mariusz Brodnicki</i>)	32
Prof. Lech Mokrzecki – przebieg pracy zawodowej (1956–2015) (opracował <i>Tomasz Maliszewski</i>)	42
Publikacje na temat Profesora Lecha Mokrzeckiego i Jego dorobku naukowego (zestawił <i>Tomasz Maliszewski</i>)	44

Część I **HISTORIA – BADANIE – STUDIOWANIE – ŚWIADOMOŚĆ** **HISTORYCZNA**

<i>Kalina Bartnicka</i> Jak studiować historię	51
<i>Sławomir Sztobryn</i> Historiozofia pedagogiki	77
<i>Antoni Krawczyk</i> Formowanie się naukowej świadomości historycznej	86

Janusz Rulka

Kilka uwag o patriotyzmie, świadomości i polityce historycznej 98

Jerzy Maternicki

Studia historyczne na Uniwersytecie Lwowskim: kadra
naukowo-dydaktyczna i organizacja (1892/1893–1913/1914) 118

Izabela Skórzyńska

Przeszłość jest gdzie indziej? O widowiskowym wymiarze obecności
przeszłości w terażniejszości 137

Część II NAUCZYCIELE I TWÓRCY KULTURY

Maria Kujawska

Nauczyciel to ten, który wie, jak uczyć! 151

Ryszard Ślęcka

Profesorowie Katedry Historii Oświaty i Wychowania i ich związek
z Uniwersytetem Pedagogicznym w Krakowie 166

Wiesław Theiss

Listy Elżbiety Zawackiej do Ryszarda Wroczyńskiego
(1957–1958, 1961) 177

Jadwiga Uchyła-Zroski

Aksjologia w kształceniu akademickim studentów kierunków
pedagogiczno-artystycznych 205

Andrzej Michalski

Kadra i studenci szkół muzycznych w okresie stalinowskiego
zniewolenia 219

Elżbieta Gorloff

Polityczne uwarunkowania reform systemu kształcenia nauczycieli
szkół podstawowych w okresie PRL-u (na przykładzie rozwiązań
z przełomu lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX wieku) 245

Leszek Pawelski

Dekada aktywności Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Twórczych 259

Jan Żebrowski

Janusz Korczak jako pedagog i obrońca praw dziecka 270

Eleonora Sapia-DrewniakObraz nauczyciela dorosłych na łamach „Oświaty Dorosłych”
1957–1990 285**Monika Karwaszewska**

Gdańscy kompozytorzy – tradycja kontra nowa ekspresja 298

Część III**W KRĘGU PROBLEMÓW EDUKACJI W EPOCE
STAROPOLSKIEJ****Maria Bogucka**

Edukacja kobiet w świetle staropolskich poglądów pedagogicznych 309

Krystyna Wróbel-LipowaEdukacja dziewcząt z rodzin ziemiańskich w Rzeczypospolitej
w XVIII wieku 313**Dorota Żołądź-Strzelczyk**Rola matki w opiece nad dzieckiem w nowożytnej myśli i praktyce
pedagogicznej 324**Kazimierz Maliszewski**Program wychowania i wykształcenia Jana i Marka Sobieskich
w świetle instrukcji ich ojca Jakuba 338**Jacek Taraszkiewicz**Rola i znaczenie książki w edukacji pijarskiej do czasu reformy
z 1740 roku 347

Mariusz Brodnicki

Recepcje edukacji przyrodniczej w Gimnazjum Akademickim
i Towarzystwie Przyrodniczym w Gdańsku w XVIII wieku 362

Część IV
POLSKA MYŚL PEDAGOGICZNA I EDUKACJA
W XIX I XX WIEKU

Roman Pelczar

Realizacja procesu dydaktyczno-wychowawczego w wiejskich
i małomiasteczkowych szkołach ludowych Galicji w świetle literatury
pamiętnikarskiej 379

Karol Poznański

Narodziny Szkoły Sztuk Pięknych w Warszawie w 1844 roku 397

Danuta Koźmian

Samuel Dickstein jako organizator życia naukowego w Królestwie
Polskim w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku 416

Kazimierz Rędziński

Towarzystwo Bratniej Pomocy studentów Wyższej Szkoły Rolniczej/
Akademii Rolniczej w Dublanach (1856–1918) 427

Stefania Walasek

Próba oceny działalności oświatowej na ziemi wileńskiej w latach
1905–1939 449

Adam Winiarz

Kultura fizyczna w koloniach polskich na Dalekim Wschodzie
(1917–1949) 461

Mariusz Ausz, Joanna Bugajska-Więcławska

Zarys działalności edukacyjno-wychowawczej zakonu pijarów
w Lidzie w latach 1927–1939 474

Krzysztof Jakubiak

Polskie tradycje i koncepcje uspołecznienia edukacji i szkoły
w XIX i XX wieku 496

Paweł Śpica

„Pomorska Września” – strajk szkolny dzieci polskich w Kasparusie
w 1907 roku i jego konsekwencje dla mieszkańców wsi 506

Romuald Grzybowski

„Usuwanie religii ze szkoły, a Boga z serc młodzieży”. Laicyzacja
szkoły polskiej w latach 1957–1969 w świetle założeń programowych
ówczesnego ruchu laickiego 523

Część V**Z DZIEJÓW SPOŁECZNYCH I DZIAŁALNOŚCI
KULTURALNO-OŚWIATOWEJ****Andrzej Kołakowski**

Zjawisko ubóstwa w świetle encyklik społecznych papieży
XIX i XX wieku 545

Witold Wojdyło

Rodzina jako podmiot spójności narodowej w myśli politycznej
obozu narodowego w Drugiej Rzeczypospolitej 562

Lidia Burzyńska-Wentland

Kierunki działalności kulturalno-oświatowej Słupskiego Związku
Ludności Pochodzenia Niemieckiego 573

Józef Żerko

Zakłady poprawcze w świetle prasy polskiej z lat 1945–1948 586

INFORMACJE O AUTORACH 595

Część VI
Z PIÓREM I MUZYKĄ PRZEZ ŻYCIE. PROFESOR LECH
MOKRZECKI. ROZMÓW Z JUBILATEM CIĄG DAJSZY
(ROZMAWIA TOMASZ MALISZEWSKI)

Wprowadzenie	601
Rozmowa I (IX): Aktywność naukowa na emeryturze	602
Rozmowa II (X): Działalność pozanaukowa na emeryturze	609
Rozmowa III (XI): Wokół gdańskiego (i nie tylko) dziedzictwa	617
Rozmowa IV (XII): O uczniach, wychowankach i Zakładzie Historii Nauki, Oświaty i Wychowania	627